

UPPSALA
UNIVERSITET

Skydd för företagshemligheter när anställd blir konkurrent

Professor Bengt Domeij
Juridiska fakulteten, Uppsala universitet
Akademin för immaterial-,
marknadsförings- och konkurrensrätt

UPPSALA
UNIVERSITET

Situationen

- Kort före att en anställd börjar hos en konkurrent eller startar egen näringsverksamhet, laddades en stor mängd företagshemligheter ner på ett minne eller överförs via mail.
- Arbetsgivaren upptäcker handlingen efter att ha gjort en analys av datorn.

UPPSALA
UNIVERSITET

Lagen om företagshemligheter (FHL)

- 3 § Företagsspioneri (olovligen bereder sig tillgång (bryter spärr, krävs ej utnyttjande eller röjande)).
Ingen skada krävs och straffbelagt.
- 7 § En arbetstagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet utnyttjar eller röjer en företagshemlighet hos arbetsgivaren som han har fått del av i sin anställning ...
Skadestånd efter utnyttjande eller röjande.

UPPSALA
UNIVERSITET

“Luckan i lagen”

- Sannolikt inte företagsspioneri enligt 3 § FHL, när en arbetstagarare på sin arbetsdator med hjälp av egna inloggningsuppgifter kopierar information även om den aktuella kopieringen inte krävdes för att arbetstagaren skulle kunna utföra sina arbetsuppgifter.
- Och det har inte hunnit ske ett utnyttjande eller röjande, enligt 7 § FHL (ingen skada).

UPPSALA
UNIVERSITET

NJA 2001 s. 362 – uppsagd som kopierade kunddatabas, frikänd

- ”A.A. har inte kommit över information som hållits hemlig för honom, utan han har för utförande av sina arbetsuppgifter haft lovlig tillgång till informationen i kunddatabasen. Det förhållandet att han kopierat informationen innebär sålunda att han till annat datamedium överfört den information som han redan haft lovlig tillgång till. Han kan därför inte genom kopieringen och medförandet av disketterna anses ha berett sig tillgång till information som hållits hemlig för honom.”

UPPSALA
UNIVERSITET

Hovrätten för Västra Sverige, 2005-05-19, i målet B 3146-04 (Swedmec)

- ”I uttrycket 'bereder sig tillgång' ligger att gärningsmannen utövar en aktivitet. Detta skall ses i sammanhang med kravet på uppsåt. Gärningsmannens vilja skall vara inriktad på att komma över den information som hålls hemlig för honom.” Det viktiga är avsikt/ansträngning.
- En arbetstagarers tillgrepp av en utskrift som han påträffat i kopiatorrummet i samband med att han skulle hämta andra utskrifter, innebar inte företagsspioneri.

UPPSALA
UNIVERSITET

Utnyttjande - NJA 1998 s. 633

- En affärsplan utnyttjades när mottagaren (Läraryrket) registrerade och startade ett bolag (LIUAB) som hade ett verksamhetsmål som i centrala delar överensstämde med affärsplanen. Bolagsregistreringen och starten av verksamhet, var sammantaget ett utnyttjande i lagens mening. Bara kopiering är inte utnyttjande

---

UPPSALA
UNIVERSITET

Utnyttjande - NJA 1998 s. 633

- Företaget Apple hade deltagit i förhandlingen mellan JAHAB och Läraryrket, men inte deltagit i Läraryrket bildande av det nya bolaget LIUAB. Apple hade emellertid lämnat ett ekonomiskt s.k. marknadsföringsbidrag till LIUAB och dessutom indirekt dragit fördel av det nya bolagets verksamhet genom ökad försäljning av sina datorer. Nämda koppling till det nya bolaget och dess affärsidé, var emellertid alltför svag för att Apple skulle anses ha utnyttjat företagshemligheterna.

UPPSALA
UNIVERSITET

Utnyttjande - AD 2011:11 CapGemini

- En arbetstagare mailade under pågående anställning företagshemligheter till sin egen e-postadress hos en kommande arbetsgivare.
- AD: "L.N:s förklaring till sitt agerande med den ekonomiska informationen kan inte anses trovärdig. Tvärtom finns det starka skäl att anta att L.N:s avsikt var att senare utnyttja den ekonomiska informationen i sin nya anställning hos Condevor AB. Det kan dock inte anses visat att han praktiskt har tillämpat den information som företagshemligheterna innebar inom ramen för Condevor AB:s verksamhet. Någon skadeståndsskyldighet föreligger alltså inte på denna grund."

Luckan täpps till - Lagrådsremiss 12 december 2013 s. 18

- "När lagen om skydd för företagshemligheter infördes ersattes straffansvar med skadeståndsansvar för arbetstagare som utnyttjar eller röjer företagshemligheter som han eller hon fått del av i sin anställning. Som skäl för denna avkriminalisering anfördes att straffpåföljder för brott mot avtalsförpliktelser bör undvikas. Skadestånd ensam eller i kombination med andra arbetsrättsliga reaktioner bedömdes normalt vara en tillräcklig sanktion (prop. 1987/88:155 s. 18). Utvecklingen under senare år har visat att det finns skäl att ompröva detta ställningstagande."

Nytt straffstadgande föreslås i kraft den 1 juli 2014.

- 3 a §
- Den som olovligen utnyttjar eller röjer en företagshemlighet som han eller hon har fått del av genom att delta i en näringsidkares rörelse till följd av anställning eller uppdrag eller på annan liknande grund ska dömas för olovligt utnyttjande eller röjande av företagshemlighet till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Lagrådsremiss Forts. 3a§4 stycket

För försök eller förberedelse till olovligt utnyttjande eller röjande av företagshemlighet döms det till ansvar enligt vad som föreskrivs i 23 kap. brottsbalken.

Personkretsen enligt 3a§ lagrådsremissen s. 21

- Ett utvidgat straffansvar omfattar den som genom sin anknytning till näringsidkaren får anses delta i dennes rörelse. I första hand gäller det anställda. Ansvariet omfattar också andra som har motsvarande insyn i företaget. Det kan vara t.ex. vissa uppdragstagare och personer som genom uthyrning eller utlåning från bemanningsföretag utför arbete åt näringsidkaren. Arbetsförhållandet ska ha viss varaktighet.

Omfattar alla företagshemligheter hos arbetsgivaren, remiss s. 22

- Det får anses straffvärt att medvetet utnyttja eller röja en företagshemlighet hos arbetsgivaren oavsett om den har med de egna arbetsuppgifterna att göra eller inte. Vetskapen om företagshemligheten har i båda fallen sin grund i ett förtroendeförhållande. Också tydlighetsskäl talar för att bestämmelsen bör avse alla företagshemligheter som blivit kända för medarbetaren genom deltagandet i rörelsen.

Gäller även efter anställningen, men bara i två år, remiss s. 25

- Det finns ett lika stort behov av rättsligt skydd efter anställningen. Det dras inte en skiljelinje mellan förfaranden som äger rum under respektive efter en anställning. ... Företagshemligheter har oftast ett skyddsvärde som avtar med tiden. Ett straffrättsligt ansvar som är tidsmässigt obegränsat skulle därför kunna anses oskäligt ur arbetstagarens synpunkt, begränsat till 2 år.

Försök el. förberedelse görs straffbart, remiss s. 43

- Ansvar för försök respektive förberedelse till olovligt utnyttjande eller röjande av företagshemlighet inträder enligt 23 kap. brottsbalken. Försök eller förberedelse ... kan ta sig uttryck t.ex. i form av kopiering eller insamling av dokument med företagshemlig information med avsikt att använda den i en egen framtida näringsverksamhet eller lämna ut den till en konkurrent.

Men inga bevissäkringsåtgärder i FHL remiss s. 35

- De allvarligaste angreppen på företagshemligheter är straffsanktionerade. Det finns därmed goda möjligheter att i sådana fall säkra bevisning genom exempelvis beslag och husrannsakan. I denna lagrådsremiss föreslås att straffansvaret ska utvidgas till att omfatta även vissa olovliga utnyttjanden och röjanden av företagshemligheter. Med det följer en möjlighet att använda de straffprocessuella tvångsmedlen i ännu fler fall än i dag.

AD 2013 nr. 24 Marknadschef factoringbolag – beviskrav för utnyttjande av kundlistor

- Arb.giv. kunde inte bevisa överföring av kundregister. Och arbetstagaren påstod att han använt t.ex. hitta.se.
- "Det är, enligt Arbetsdomstolens mening, i och för sig inte osannolikt att en person som K.K., vilken under en följd av år arbetat med en kundstock, ur minnet skulle kunna räkna upp ett 70-tal eller fler kunder ur en större kundstock. Mot detta ska ställas det mönster som kundbearbetningen uppvisar."

AD 2013 nr. 24 – beviskrav för utnyttjande av kundlistor

- "Av de 73 kunder (av 300 000 småföretag) som [svaranden] varit i kontakt med börjar 68 på bokstaven A-L. I december avser fyra av sju kontakter företag på bokstaven A. I januari avser 20 av 26 kontakter företag på bokstäverna A-F och i februari avser 13 av 19 kontakter företag på bokstäverna F-J. I övrigt skiljer sig företagen åt såväl i fråga om bransch som geografisk hemvist. Detta mönster i kundbearbetningen kan enligt Arbetsdomstolens mening inte förklaras på annat vis än att K.K. haft tillgång till en alfabetiskt ordnad lista över [f.d. arbetsgivarens] kunder."

AD 2013 nr. 24 Marknadschef factoringbolag – beviskrav för utnyttjande av kundlistor

- Mönstret på kundkontakter gjorde att det inte var sannolikt att kunderna av den f.d marknadschefen "prickats av" i offentliga källor, utan att arbetstagaren haft en alfabetisk lista av kunderna.
- Systematiskt använt kunskap han fått i sin f.d. anställning; bevisning om medtaget dokument har inte krävts för synnerliga skäl i 7§2 st. FHL. Mönstret visade att arbetstagaren upprättat kundlista.

SLUT. Tack.

- bengt.domeij@jur.uu.se
